

Vjet Japonec.

Kornel Tabari poroča v peštanskem listu „Pesti Napo“, da se nahaja med russimi vojaki, ki jih je v zadnjem času vjela naša armada, tudi en Japonec. To je edini vjeti Japonec v Avstriji, dočim so jih več vjeli Nemci pri Stallunu.

Tabari opisuje Japonca tako le:

„Sodeč po razmerah na Japonskem, je inteligenčni človek. Več je tudi nemškega jezika. Vjet je bil, ker je bil ranjen na nogi. Vjetništvo prenaša z veliko ravnodušnostjo. Ko sem ga nagovoril, se je grotesko nasmehljal. Na njegovem licu se je pojavil tipičen japonski smeh, o katerem človek ne more vedeti, ali je odkritosčen, ali morda skriva samo sovražna čustva.“

„Kako ste prišli semkaj?“ sem ga vprašal.

„Ne vem natančno . . . oni, ki so me vjeli, bodo to gotovo bolje vedeli,“ se je glasil odgovor.

„Ali je res, da je došlo 150.000 Japoncev v Rusijo?“ sem ga nadalje spraševal.

Japonec se je nasmehnil in vladino odgovoril:

„Vi imate zares prav izborne informacije.“

„Pa to so razglasile po vsem svetu Rusija, Francija in Anglija. No, kolikor je nam znano, so prišli na pomoč Rusom samo japonski topničarji.“

„Jaz sem prišel v Rusijo samo s topničarji,“ je pripomnil Japonec.

Razgovor je nato prešel na rusko-japonsko vojno.

Rekel sem Japoncu: „Ali ste že pozabili Port Artur, Mukden in Karbin? Ali se radi borite ramo ob rami z nekdanjim krvnim sovražnikom?“

„Meni je prepovedano politizirati, tyinzan,“ je odgovoril Japonec in na njegovem licu se je zopet pojvil tipičen smehljaj.

„Kaj je to „tyinzan“?“

„Oprostite,“ je hitel Japonec, „to pomeni toliko, kakor — „gospod“.

Šef nemškega generalnega štaba o trajanju vojne.

Iz Prage se poroča: Šef nemškega generalnega štaba pl. Moltke je sprejel v Hamburgu, kjer se zdravi, korespondenta „Prager Tagblatta“, kateremu je izjavil:

„Govorice o nesporazumljenih med nemškimi in avstrijskimi višjimi poveljniki so zlobne izmišljotine. Kako bi bilo mogoče, da nastanejo nesporazumljenja med zaveznikoma, ki se borita ramo ob rami za svojo državno eksistenco! Tako zvesto vojno tovarištvo, kakršno obstoji med Avstrijo in Nemčijo sploh ne vede do kakih nesporazumljenij. Saj vemo, da se obe državi ne borite le vsaka za sebe, temveč tudi ena za drugo. Da bi naši sovražniki radi ločili v prizgi zvestobe sklenjenje roke naših držav in narodov in da jim je zato vsako sredstvo prav, naj nikogar ne preseneča. Laž in obrekovanje ste od samega začetka vojne nesuažno orožje naših sovražnikov. Toda še vedno se je pokazalo, da te zastrupljene puščice nimajo nikakega učinka. Tudi takrat bo tako. Mi stojimo skupno in skupno bodoemo vztrajali, dokler ne izvojujemo trajnega miru, ki ga potrebujete Avstrija in Nemčija, da se zavarujete proti novim napadom.“

Turki zasedli obe obale Suez-kanala.

Listi poročajo, da so Turki že obe obale Suez-kanala zasedli. S tem so Turki Suez-kanal za prevažanje angleškega vojaštva zaprli.

Kakor znano, prodira Suez-kanal komaj 112 kilometrov dolgo pokrajino med Azijo in

Afriko in veže obenem Srednjozemsko z Rdečim morjem. Suez-kanal je 160 kilometrov dolg, 60 do 110 metrov širok in 8 metrov globok. V Srednjem morju prične pri Port-Saidu z dvemi pomoli, ki sta 2250 in 1600 metrov dolgi. Potem se vleče skozi celo vrsto večjih in manjših jezerov in prihaja konečno v Rdeče morje. Suez-kanal ima izredno veliko gospodarsko, vojaško in politično važnost. Ni čuda, da so Angleži vsi potrili nad napredovanjem Turkov ob obalah tega kanala.

Revolucija v Indiji.

K. B. Copenhagen, 23. novembra. — Listi poročajo iz San Franciska, da se tamoznji indijski odbor mnogo prizadeva, povzročiti v Indiji upor. Razširil je tisočerok oklicev, v katerih našteva vse grozovitosti, ki so jih Angleži v Indiji napravili. Slaba uprava Anglije potegne vsako leto čez 167 milijonov dolarjev (to je 835 milijonov kron) iz Indije. — (Kakor vsi od kramarsko-sebiščnih Angležev podjarmeni narodi, želijo tudi Indijci doseči svojo svobodo. To je za Anglijo tem nevarnejše, ker je v Indiji jako veliko Mohamedancev, ki so vsled sultanovega poziva k „sveti vojni“ že iz verskih nagibov zavezani, boriti se z vsemi močmi proti Angležem. Indija pa je najbogatejša in najvažnejša angleška kolonija. Za Angleža velja geslo: kdor drugim jamo kopljje, pade sam vanjo . . . Op. ur.)

Božič v vojni!

Božič se bliža, praznik ljubezni in domovine.

Ubog ali bogat, vsakdo pripravlja — bodisi iz tega, kar si je s trudem prihranil, bodisi iz obilja — darilo za tiste, ki so njegovemu srcu najbližji. Komu se ne porosi oko, ako se spominja naših vojakov, ki izpolnjujejo ob tem času daleč od doma, morda v pustih krajih, najplemenitejšo, toda najtežjo izmed dolžnosti!

Vojni oskrbovalni urad c. in kr. vojnega ministrstva je sklenil tem vrlim možem poslati skromno božično darilo in posveča temu namenu

pol milijona kron.

Kakor znamenita je ta vsota, vendar daleč ne zadošča, da bi se vsakemu vojaku, ki je v vojni, naredilo majhno veselje. Za to je treba sodelovanja vseh. Z neznačnim številom tistih, ki nimajo dragega svojca v vojni, bodo tekmovali tisti, kajih sin, kajih brat, kajih mož ali zaročenec se bojuje za domovino . . .

Zato prosi vojni oskrbovalni urad (IX, Berggasse 16), da bi se mu s tem namenom velikoduso in kar najhitreje naklanjala darila v denarju. Ta urad bode skrbel, da pridejo božična darila našim četam po oddelkih pravočasno v roke kakor drag pozdrav iz ljube domovine, kakor dokaz najiskrenjšega spomina, kakor znak upanja na veselo svidenje!

C. in kr. vojno ministrstvo, vojni oskrbovalni urad,

IX., Berggasse štev. 16.

Na Dunaju, v oktobru 1914.

F. M. L. Löbl s. r.

Vojno posojilo.

Vsled poziva k podpisovanju vojnega posojila se nudi narodom Avstrije prilika, da dejansko pokažejo svoje vroče demoljubje, ter dolžno hvalo na bojišču stojeci vojski naroda in ob enem na izvrsten način naložijo svojo glavniško imovino in sicer tudi najmanjše prihranke.

dobro dišeči rastlinski escenčni fluid z zn. »Elsafuid.« Kakor čujemo, se tem željam vsled velikega števila narodov, nenatančnih bojnih naslovov itd. ne more ugoditi. Pač pri svetujem cenjenim čitaljem, da naj naročijo Fellerjev »Elsafuid« pod lastnim naslovom od apoteke E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 241 (Hrvatsko) in naj to sredstvo potem sami v poštnih kistah ali pa, da gre še hitreje, v dvojnih pismih vojne pošte naprej pošljemo. Kakor čujemo, se na zahtevo lesno volno in potreben papir (Wellenpapier) za pisma vojne pošte od apoteke Fellerja brezplačno priloži. Čimveč steklenic

Kdor podpiše vojno posojilo, da državi na roko sredstva, da nabavi v obilni meri vsega, kar rabijo naši vojaki: živeža, zimske oblike, perila, streljiva, vseh tehničnih pomožnih sredstev za napad in obrambo, ki jih potrebuje moderna milijonska vojska. Čim izdatnejša sredstva bodo došla, tem boljše stališče bodo imeli naši sinovi in bratje nasproti sovražniku.

Če podpišemo posojilo, pa ne storimo tega le iz domoljubja, iz občutka, da je to naša dolžnost!

Vse, kar posedujemo, dom in hiša, vrednostni papirji in denar, plače in zasluzki, ki jih prejemamo, vse bi bilo v nevarnosti, če bi se sovražniku posrečilo, da premore našo armado. Nikomur ni dano vedeti, če bi ne prišel v najbridejšo revščino, če bi domovini ne bila usojena zmaga! Kako nespametno bi bilo zakopati denar ali ga shranjevati po omara! Tam ne more nič koristiti, tam ne prinaša lastniku nikakih obresti in ne varuje naših vojakov pred gladom in mrazom, naše posesti pred uničenjem. Denar, ki ga damo državi na razpolago, bo živo sredstvo naše obrambe. On okrepi vojščaku desnicu, zviša nado nad zmago in zaupanje in obvaruje našo mirno domovino pred grozami vojske, pred morenjem, požigom in opustošenjem.

Če bi morali posojilo podpisati že iz teh vzrokov, se k temu koraku tem lažje odločimo vsled skrajno ugodnih pogojev, ki se nudijo odjemalcu posojila. Glavnica donaša onemu, ki obdrži posojilo do dneva vrnitve, t. j. do 1. aprila 1920 dohodek okroglo 6 procentov.

Dobi se nameč obligacija, ki se glasi na 100 K za 97 K 50 v. Teh 97 K 50 v donaša na leto 5 K 50 v, t. j. več ko 5 1/2%; ker se bo pa vruh tega v nekaj več ko 5 letih še dobikek na glavnici po 2 K 50 v, torej dobikek na glavnici, ki se povprečno na leto preračuni s skoraj 50 v.

Nobena druga državna zadolžnica, noben zastavni list ne prinaša takih doneskov!

In varnost, ki se nudi, je največja, kar se je sploh more imeti; kajti, če bi ne bila država več varna, bi bilo omajano tudi vse drugo, kar imenujejo državljanji svojo last, in ne dajalo nobene varnosti več. Kdor torej kaj poseduje, ne more v varstvo svojega premoženja in v zvišanje svojih dohodkov storiti ničesar boljšega, ko podpisati vojno posojilo. On koristi državo, pomaga ji premagati sovražnika, obvaruje svojo last in posest pred razvredbo in uničenjem in lahko pričakuje od naložene glavnice tako visek donesek, ki se nudi le v izjemnih časih.

Kdor torej razpolaga čez gotovino, ki jo more naložiti, naj se požuri podpisati vojno posojilo, ker se subskripcija kmalu sklene.

Vse banke, vse poštni uradi in davkarje sprejemajo priglaševanja in vplačevanja. Pri priglasitvi se vplača le ena desetinka subskripcionske zneske, ostaneck se vplača pri zneskih do 200 K dne 4. decembra, pri večjih zneskih se lahko znesek celo v obroki dne 4. in 16. decembra 1914 in 2. in 15. januarja 1915 odplačuje.

Kdor torej n. pr. 200 K podpiše, vplača pri zglasitvi 20 K, dne 4. decembra 180 K, kdor pa podpiše 2000 K, položi pri zglasitvi 200 K, nadalje dne 4. decembra 400 K, dne 16. decembra 600 K, dne 2. januarja 400 K in dne 15. januarja ostaneck.

Vendar pa ni potrebna gotovina, da se zmore podpisati vojno posojilo. V ta namen se lahko porabijo tudi vloge v hranilnicah in bankah. Ti zavodi so vključi moratoriju primorani, da takoj oddajo zneske, ki jih hočejo vložitelji porabiti v pridobitev vojnega posojila, priglaševalnicam, poštnemu uradu, davkarji, ki jih odpoljijo poštni hranilnici. Vsa natančnejša pojasnila se dobivajo pri poštnih uradih in tudi pri

se naroči, tem cenejše je 12 steklenic stane franko 6 kron, 60 steklenic franko le 25 kron. Tudi je svetovati, da se naroči obenem Fellerjev prebavo pospešujoče, krč odpravljaljoče, želodec okrepujoče Rhabarbar-kroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 škatljic franko za 4 krome 40 vinarjev. — Obe domači sredstvi je mnogo zdravnikov in več kot 100.000 zahvalnih pisem priporocalo. Razumljivo je, da tisti, ki so v mirovem času Fellerjev Elza-preparate rabili, tudi v teh težkih časih ne morejo brez njih biti.

Materje in žene naših vojakov

se neprestano trudijo, preskrbeti svojim v boju stojecim sorodnikom varstvena sredstva zoper hude posledice hladnega in mokrega vremena. Izvedeli smo, da se jih je tisočer z željo na lekarnarja Fellerja obrnilo, da naj pošlje njih v boju ali v oskrbi stojecim svojcem priznano domače sredstvo zoper revmatične bolezni, prehlajenje, utrujenost, opešanje vsled dolgih maršev, težavnem jahanju in velike štrapace, zoper krče in slabosti, Fellerjev

vseh bankah. Poštna hranilnica pa celo zadevo vodi in nadziruje.

Vsek, tudi še tako majhen znesek, se lahko podpiše, če se zahteva pri poštnem uradu rentno hranilnično knjižico, se položi znesek, ki se ga ima. S tem se dobri pravica do enega dela vojnega posojila in tudi do visokega obrestovanja. Kadar se ima pozneje zopet denar, se lahko doplača in si poveča delež na vojnem posojilu z visokim obrestovanjem.

Kdor nima ravno sedaj denarja in vendar hoče podpisati vojno posojilo, da izpolni svojo dolžnost, si istega sedaj pod ugodnimi pogoji lahko umisli, če ima druge vrednostne papirje, tudi take, ki jih noče prodati ali zamenjati.

Proti zastavi teh vrednostnih papirjev pri avstro-ogrski banki ali pri vojnoposojilni blagajni, pa tudi pri različnih drugih bančnih zavodih se mora prvej denar, ki je potreben za nabavo vojnega posojila. Za posojilo, ki ga da banka ali vojnoposojilna blagajna, se mora sicer plačevati 5% obresti, dobijo se pa na drugi strani višje obresti vojnega posojila. Tako bo vsakdo lahko zastavil svoje vrednostne papirje, ki ve, da bo v prihodnjih mesecih prišel do denarja ali si bo kaj prihranil, kar bi itak naložil. V tem slučaju se lahko taki dohodki že v naprej naložijo v vojno posojilo in kadar se potem res pride do gotovega denarja, se torej dobijo pričakovana plačanja ali se prihrani dotedi znesek, se ga vporabi v to, da se vrne pri avstro-ogrski banki ali pri vojnoposojilni blagajni najeto posojilo.

Kdorkoli ima hranilnično knjižico ali vrednostne papirje, se ne more izgovarjati, da ne more podpisati; najmanjšo svojo hranilno vlogo lahko porabi za nakup vojnega posojila in tudi na vrednostne papirje se lahko mora na omenjen način denar, da se pridobi vojno posojilo.

Vsek naj tedaj storiti svojo dolžnost! Kdor podpiše vojno posojilo, skrbi najboljše za svojo domovino, za sebe in za svoje otroke!

Naš cesar je prvi podpisal, sledite njegovemu vzgledu!

Vipavskem najbrž prej, se razvijejo iz jajčec goseničice, ki so najprvo sive, pozneje rumenkasto zelene, po hrstu pa beloprogaste. Glavica in tilnik sta rujava. Gosenica živi od aprila do junija; v tem času objeda v začetku popke, pozneje listje in cvetje ter ga prepreda s tenkimi, pajčevini podobnimi nitkami; včasih objedo pedičeve gosenice drevo do golega. Odrasla gosenica zleže v zemljo; plitvo pod zemljivo se preobrazi v rumeno rujavo bubo, iz katere se jeseni razvije nov rod metuljev. Pedica moramo zatirati s sledenimi sredstvi:

Prvo in najbolj izdatno je lepljiv pas, ki se ovije okoli drevesnega debla. Ta ustavi samico, ki se ali vrne, ali pa se ujame na lepu (limu) in pogine.

Tudi marsikateri samec, ki pride za samico, obtiči na njem. Drevo je treba oviti s pasom začetkom oktobra. Napravimo ga iz nepopolnoma gladkega, nepremočljivega in nepretrdega papirja, n. pr. iz navadnega papirja za vrečice. Papir razrežemo v 12 cm široke pasove. Okrog vsakega debla ovijemo en pas, ga prevezemo 1—2 cm od robov z motvozom tesno k drevesnemu deblu tako visoko, kakor so prsa stoječega odraslega moža. Nato nekoliko privihamo spodnji in zgornji rob papirnega pasa. Pas med vezmi pa vsaj tri prste na široko dobro namažemo z močnim, gostim, ne tekočim lepivom, ki se ne posuši prehitro. Na starem drevo moremo lep namazati kar na primerno širok pas z glajenega lubuda. Bolje pa je rabiti pasove iz papirja, ker bi moglo kako lepivo, namazano na sam lubad, drevesu škodovati.

Najprimernejši lep za pedica je takozvan gosenično lepivo, tudi brumata-lim imenovan. To velja kakih 30 h kilogram. Prodaja ga kmetijsko društvo v Gorici ter drogerije. Lep izdelujejo iz raznih snovi na več načinov; sam si ga more vsakdo napraviti po sledenih navodilih: Pripravi 500 g smole (kolofonije), 200 g navadne masti, 100 g stearinovega in 100 g terpentinovega olja. Smolo in mast razpusti na zaprem ognjišču, odmakni lonec od ognja ter zmesi previdno prlij najprej terpentinovo, potem pa stearinovo olje. Ali pa: Razpusti v skupni posodi 700 g katram in 500 g kolofonije ter dodeni 500 g rjavega mila in 300 g ribjega olja in dobro gosenično lepivo je gotovo.

Ker zaleže samica jajčka tudi pod papirni pas, je dobro, da ga spomladsi zopet namažemo z limom, da se na njem ulove tudi gosenice, ki se izležejo spomladsi.

Pedičev zaledo moremo uničevati tudi takole: V času od junija do septembra, ko se nahajajo pedičeve bube v tleh, prekopljemo zemljo okoli debla pol drugi meter na široko ter 30 cm na globoko, nato pa jo dobro pobodimo in potetamo, ker pridejo bube vsed tega bolj globoko v zemljo, večinoma poginejo.

Poleg tega uničujte gosenice spomladsi in sicer jih obrirate raz nizko drevje, na visokem pa jih škropite z raznimi strupenimi tekočinami, ki pa zamorejo imeti pri rauem sadju škodljive posledice, če je vreme suho, da ostane strup na plodu do zrelosti. Za škroljenje drevja se pripravi potrebna tekočina na sledenih način: V 100 l vode se raztopi 1 kg tobakovega izvlečka in 2 kg mazavega mila. Škropi zgodaj, ko se zača popki razvijati in ponovni škroljenje, če treba, čez deset do štirinajst dni.

V Ameriki rabijo pri zatiranju pedica tudi arzenikove preparate, posebno švajnfartsko zelenilo, ki pa je bud strup; zato se mora le proti uradnemu certifikatu in se mora rabiti le zelo previdno. 50 do 60 g tega strupa se z nekoliko vode vmesi v gosto kašo, razredči s 100 l vode in pomeša s $\frac{1}{2}$ l apnovega beleža. Tega si pripravimo iz 50—60 g živega apna in $\frac{1}{2}$ l vode. Če škropimo drevje z galico proti skrlupu, primešamo lahko kar tej zmesi 60 g švajnfartskega zelenila. Vedno pa je treba s tem sredstvom zelo previdno ravnati, ker je bud strup. Gosenice sicer popolnoma zamori, toda dež mora sadje dobro oprati, preden dozori. Zato bi bilo priporočljivo le za pozno sadje, nikakor pa ne za zgodnje črešnje.

Veliko gosenic zatro koristne ptice, posebno senice. Te privabimo na vrte, če jim trosimo po zimi hrano, poleti pa jim pripravimo gnezdišča, da ostanejo v bližini sadovnjakov.

Bolj redek je veliki zimski, ki škoduje podobno kot mali zimski pedic in ki se oploja navadno nekoliko prej, namreč septembra, zavubi pa julija meseca, torej pozneje nego mali pedic. Zatirajo ga na isti način kot malega pedica.

B. Skalicky v „Kmetovalcu.“

Bolni Aflenzen
Sanatorium
najljubčih Hofacker (830) Stajersko. Prospekt.

Kužne bolezni.

Nikakor ne nameravamo govoriti takrat o kužnih boleznih naših domačih živali, marveč o najstrašnejšem sovražniku ljudstva, o človeških kužnih boleznih. Akoravno to, strogo vzeto, res prekorači namen, ki ga ima „Gospodaški list“, zdi se nam vendar v očigled silne pogibelji, ki preti našemu ljudstvu, kakor tudi radi pomanjkanja splošno razširjenega zdravniškega časopisa, da moramo tudi mi kaj ukreniti, da obvarujemo naš narod te pogibelji.

Vsakdo ve, da imamo bolezni, ki nastanejo pri ljudeh vsled prehladu n. pr. trganje (reumatizem), vnetje pljuč in druge, ki niso nalezljive, nasprotno pa da imamo tudi takšne bolezni, katerih se nalezejo lahko vsi stanovalci v hiši, kjer se nahaja bolnik, ali celo vsi prebivalci v kraju, kjer biva bolnik. K nalezljivim boleznim prištevamo osobito nekatere otroške bolezni, kakor n. pr. ošpice, škrilatiko, davico. Tudi vsakdo ve, koliko otrok je v eni ali drugi vasi vsled teh bolezni trpelno in celo pomrlo, kar bi se bilo pri največji previdnosti lahko preprečilo. O teh otroških boleznih sicer pa nočemo sedaj razpravljati, marveč govoriti hočemo o mnogih strašnejših boleznih, katere razsajajo navadno o vojnem času in ukončajo vse, kar jim pride v pest, bodisi staro in mlado, moške in ženske. Ako se temu sovražniku ne stavimo začasa v bran, zgoditi se lahko, da bo naše rede še hujše univeča, kakor pa sovražnik na bojnom polju. Ta sovražnik je tolikor nevarnejši, ker ne vpraša, kdo je in kdo ni vojščak, on pustoši med ženskami, otroci ter tudi med doma ostalimi moškimi.

Nekateri trmoljavi ljudje, ki sploh ne verujejo onega, česar niso videli z lastnimi očmi ali še celo sami poskusili, ne verujejo niti da eksistirajo nalezljive bolezni ali celo ne verujejo, da zamore človek od človeka nalezti nekatere bolezni. Za take neverne Tomaže tega mi ne pišemo, kajti oni bodo verovali šele, ko bo že prekasno, ko zbole n. pr. za kolero ali celo za strašno kugo. Ako prebole to bolezen srečno, misil bo morda tudi oni, ki malo veruje, da odnesa peti smrti; a tudi ta naj si zapomni dobro, da ozdravi od desetih na koleri bolnih navadno samo pet, a od desetih na kugi bolnih samo dvoje. Takim ljudem ni mogoče pomagati, ker hočejo, da sami vse preskusijo, bodisi da zgube pri tem celo življenje. Pametni ljudje se zadovoljijo s ptujimi izkušnjami, raje nego bi vsako zlo sami preskusili.

Na tem mestu hočemo opisati samo štiri takšne nalezljive bolezni, ki razsajajo navadno o vojskinem času in od katerih razsajajo sedaj tri, izmed katerih najnevarnejša žalibog ni daleč od nas. Te nevarne, nalezljive bolezni so: močuh ali legar (tifus), kolera, griža (desenterija) in kuga. Pred vsem treba da povemo v kratkih potezah, po čem se te bolezni spoznajo.

M o čuh ali legar (tifus) se pojavi tudi v nevojnem času. Prvi znaki te nalezljive in pogubne bolezni so splošna utrujenost in nerazpoloženje bolnika. Vrh tega se pojavi bolečine v bedrih in glavobol. Za tem se poloti človeka huda mrzlica, trese ga mraz in konečno zgubi zavest. Sedež bolezni se nahaja v črevah, kjer se izcimijo rane. Ako začno te krvaveti, provzroči legar čestokrat smrt.

Kakor pri legarju tako se nahaja tudi pri griži sedež bolezni v črevah, in znaki te bolezni v črevah, in znaki te bolezni so slični onim legarju. Legar je sicer dolgotrajna bolezen in se polagoma razvija, griža pa bolj naglo od njega. Redko blato gre prav pogostoma od človeka, v črevah so bolečine in močni krči in vsled teh se spremeni griža v krvavo grižo. Ako

NESTLÉ-JEVA
MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastonj Nestle, Dunaj I. Biberstrasse 2. S.

Mali zimski pedic (Geometra brumata).

Temu škodljivcu sadnega drevja pravijo Vipavci mera, Dolenjci pa pedimerec. Je to metuljček, ki se pokaže jeseni; škoda pa dela le njegova zelena gosenica, katero spoznamo po tem, da se pri premikanju izteza in krči kakor ped pri merjenju; ima namreč noge le na končih života, zato ne leže kakor druge gosenice. Podoben škodljivec je veliki zimski pedic; njegova gosenica je večja pa svetlorumena, s široko, rdečerjavno in črno obrobljeno progo po hrstu.

Mali zimski pedic veliko škoduje sadju, posebno črešnjam, hruškam in sливам, pa tudi brezkvam in orehom; celo gozdnu drevju in grmovju, na primer leskam, ne prizanaša. V zadnjih letih uničuje na Vipavskem skoraj redno vse zgodne črešnje. Če vprašate posestnike, zakaj ničesar ne store, da bi ga zarli, pravijo, da ne poznajo primernih sredstev. Zato opisujem v tem sestavku škodljivca in sredstva, ki morejo pospeševati njega zatiranje.

Mali zimski pedic je jesenski ponočnjak. Samica je siva in ima namesto kril le nekake zakrnelne izraste; zato ne more letati. Gosenica se zabubi v zemlji blizu dreves; ko se samica izleže, leže po deblu na drevo. Na tej poti se v mraku spari. Samec je mali metuljček, rujavkasto-sive barve. Ko prileže samica končno do najtanjših vej, zleže v okolici brstov do 250 zelo majhnih, skrajna zelenih, pozneje rumenodečih jajčec. Spomladsi, sredi meseca aprila, na